

ІНСТРУКЦІЯ ДЛ Я ШІФРУВАННЯ ЕСТОНСЬКОЇ МІСІІ.

§ 1. Найголовнішою річчю, крім ключів /§6/, служить система кружків, де в певному порядку написані цифри, букви і потрібні значки.

§ 2. Для шифрованих зносин Української Місії в Естії з іншими українськими місіями служать два кружки різних діаметрів /приблизно 10 і 8 ст. в діаметрі/, поділені діаметрами на 32 рівних частин. Кружки в центрі закріплені кнопкою, аби могли крутитись на кнопці, як на спільному центрові. Ця пара кружків має умовний № 33.

На більшому кружку ідуть цифри в три ряди по окружности /в кожному з 32 поділів/: на зовнішній рядок має цифри від 1 до 32, ^{по часовій стрілці} під ним середній рядок має від 33 до 64, внутрішній рядок з цифрами від 65 до 96. Так що під 1 стоїть 33 і 65, під 2-34 і 66, під 3-35 і 67 і т.д.

На меншому кружку ідуть теж в три ряди, послідовно в кожному з 32 поділів букви, цифри і де-які знаки, які далі написані в три стовбці /див. таблицю/ ^{там по часовій стрілці}

ТАБЛИЦЯ

Перший стовбчик		Другий стовбчик		Третій стовбчик	
верх	низ	верх	низ	верх	низ
а	Н	Г - українського алфавіту	Ы	С	п
б	О	• /кротка/	Ѣ	Ѣ	о
в	Ш	• /протинок/	Э	Ѥ	о
г	Р	:	О	ѥ	р
д	С	:	І	Ѧ	р
е	Т	:	І	ѧ	р
є	У	?	І	Ѩ	р
з	Ф	!	І	ѩ	р
ж	Х	/тире/	І	Ѫ	р
з	Ц	- /сполучуюча риска/	І	ѫ	р
и	Ч	" /ляпки/	І	Ѭ	р
й	Ш	/клямки/	І	ѭ	р
і	Щ	§	І	Ѯ	р
і	Ь	№	І	ѯ	р
к	Ю	БВ /слід. буква велика/	І	Ѱ	р
л	Я	ПП /початок підкреслення/	І	ѱ	р
м		КН /кінець підкреслення/	І	Ѳ	р
			а	ѳ	р
			в	ѵ	р
			в	Ѷ	р

український алфавіт
український алфавіт

рас. алф.
український алфавіт
український алфавіт
український алфавіт

В першому стовбці букви наружного рядка, в другому-середнього і в третьому-внутрішнього рядка. Так що під а стоїть і, с, під б-кропка і с, під в-протинок і т.д.

Написи на кружках робляться з одного боку, аби можна було ставити букви меншого кружка проти любих цифр більшого кружка.

§ 3. Користуючись цим кружком можна шифрувати на любій мові, але найбільше бажано шифрувати українськи, бо найбільше гарантії, що це не буде кімсь дешифровано, дешифрантів-спеціалістів немає знаючих нашу мову. Французським алфаветом користуватись для передачі пизвищ, які в оригіналі пишуться латінкою, для автентичної передачі чогось в чужій мові і т. д. Для той-же цілі на кружку є три російських букви.

§ 4. З кожною з місій та з кожним посольством є три різних ключа, які мають вживатись впереміжку, ніколи один за другим в тому самому порядку.

§ 5. Ключи мають свої номери, по впливу де-якого часу ключи шифрів замінюються, залишаючи старі номери.

§ 6. Ключами мають служити якісь короткі фрази, слів на 10-15, букви по можливості не повторюються в тім самім ключі.

Коли не має спеціальної умови, ключ складається лише з букв наружного рядка /український алфавет/. Приклад-гарні лоді мої.

Примітка. Коли беруться в ключі букви і значки з усіх 3-х рядів, то тоді при першій передачі-розуміється ні в чих руках, крім адресата це не може бути-вписують ключ в клямри. Все що в клямрах-являється ключем. Напр. /Гарні лоді мої/, /"Гарні лоді мої"/, /Гарні лоді мої"/. То є три різних ключа.

Тому, аби не було плутанини, рекомендується брати букви лише наружного рядка.

§ 7. При шифруванні правило, що перед кожною однозначною цифрою /2, 3, 4/ пишеться 0 /02, 03, 04/. Найкраще ці нолі дописати на самому кружку, буде тоді там стояти не 1, 2, 3, і т.д., а 01, 02, 03 і т. д. Отже, кожна буква, цифра або значок при шифруванні означається двома цифрами.

§ 8. Першою буквою ключа зашифровується перша буква тексту, другою-друга, третьою-третя і т.д. Коли вийдуть всі букви ключа, вони повторюються в тім самім порядку.

Для зашифрування буква ключа на кружку підставляється під I /згідно 01/ і пишуться цифри великого кружка, які відповідають букві, цифрі, або значку текста, причім треба пам'ятати, що буквам наружного рядка меншого кружка відповідають цифри наружного-ж рядка більшого кружка, цифри і букви середніх і внутрішніх рядків теж взаємно відповідають друг другу.

Примітка. Зашіфрувати та розшифрувати треба по вертикальних стовбцях /§16/ шифрувальна таблиця/, аби уникнути зайвого крутіння кружків.

§ 9. По зашифруванню з початку получених цифр дописується певна кількість яких-небудь № цифр /3, 5, 2 і т.д. по умові/. Після того всі цифри, разом з дописаними, розбиваються на групи по п'ять цифр кожна. Коли в останній групі буде менше за п'ять цифр, дописуються які-небудь цифри, аби ~~(там було теж п'ять)~~ там було теж п'ять.

§ 10. До готових груп цифр дописується в умовленному місці /з початку, в кінці, на п'ятому місці з початку і т.д./ група з п'яти цифр, в якій стоїть № ключа, призначаючи для того два умовлених місця в умовленному порядку.

§ 11. Ніколи в тексті не можна шифрувати окремих слів. В разі потреби посилається шифрована передача, а окремо від неї додаюча буквами.

§ 12. Аби по можливості уникнути перекручування на телеграфі, шифровані телеграми надаються з оплученою перевіркою.

Але треба знати, що телеграф деяких країн може постійно перекручувати наші шифровані телеграми. Особливо небезпечні пропуск і додача кількох цифр. Тоді і з ключем не можна розшифрувати. Тому цей спосіб шифрування особливо рекомендується при пересилках листами, і в усякому разі шифровані телеграми доповнюються писаною шифрованою передачею, щоб була певність, що, хоч і зі спізненням, буде розшифровано адресатом.

§ 13. Аби знати, з якої тройки шукати ключа, зашифроване підписується яким-небудь наперед відомим або умовленим підписом, напр. Левітський, Залізник і т.д.

Але ні в якому разі кожний № ключа не може мати свій окремий підпис. Завжди три ключа мають той самий підпис.

§ 14. При шифруванні треба переважно користуватись наружніми рядками, лише при дійсній потребі брати з інших рядків, чим буде значно зменшена кількість цифр. Так в наведеному нижче прикладі /§16/ можна не уживати великих букв, не підкреслювати і не ставити знаків, від чого телеграма скоротиться на 20 цифр.

§ 15. Шифрувати і переховувати інструкцію, всі ключі і кружки мусить сам посол або голова місії, які на власну відповідальність мають право передавати шифрування і дешифрування /на переховання/ лише одному зі своїх помішників.

Таким чином в кожному посольстві або місії лише двоє осіб мають знати ключі.

§ 16. Приклад. Ключ № 15-гарні люди мої.

Кружок № 33. Перед зашифрованим дописується шість цифр. Номер ключа в групі обзначається четвертим та другим місцем. Група ця ставиться другою з кінця. Ключ № 15 підписується Голцінський.

Треба користуватись цим ключем, зашифрувати: "Війну між Перу і Болівією буде відповіджено за 5 днів. Сказав Noille."

Г	а	р	н	і	л	ю	д	е	м	о	'і
39	46	16	28	32	03	25	12	07	25	62	34
"	ВВ	В	і	й	н	у	м	і	ж	пш	ВВВ
16	06	01	07	01	64	04	14	10	29	18	32
п	е	р	у	і	ВВ	б	о	л	і	в	і
04	31	6Б	18	12	55	08	31	07	04	01	23
є	ю	кп	б	у	д	е	в	і	п	о	в
09	05	21	22	06	04	11	29	52	22	32	32
і	д	ж	е	н	о	з	а	5	д	н	і
32	34	59	05	03	19	11	29	30	63	89	70
Б	.	ВВ	с	к	а	з	а	в	ВВ	н	о
86	75	92	95	89	52	44					
н	і	л	л	л	.	б					

192

394616283203251207256434160601070164041410291832043161181255083107040
 12309052122060411295222323232345905031911293063897086759295895244.

Остаточно телеграма виглядає:

31085 73946 16283 20325 12072 56434 16060 10701 64041 41029 18320
 43161 18125 50831 07040 12309 05212 20604 11295 22232 32323 45905
 0319112930 63897 08675 92958 35817 95244 Голцінський

При розшифруванні перші шість цифр /310857/ закреслюються. Друга з кінця група /35817/, де на четвертому /1/ і на другому /5/ місці стоять № ключа /15/, викідається. Решта цифр розбивається по дві /39-46-16-28 і т.д./ і при допомозі ключа /гарні люди мої / і кружка № 33 розшифровується вказаним способом.

1 лютого 1920 р.
 Ревель.

Голова мусії до Естії

I. Tarjuntsev